

АНАЛИЗА ОДАБРАНИХ ПОКАЗАТЕЉА ЗДРАВСТВЕНОГ СТАЊА НА ТЕРИТОРИЈИ ПИРОТСКОГ ОКРУГА ЗА 2009.год

Територија Пиротског округа простире се на површини 2761 км² на којој према попису из 2002.год. живи 105 654 становника. Становништво пиротског округа дистрибуирано је у четири општине: Пирот, Димитровград, Бабушница и Бела Паланка. Према попису из 1991.год на подручју пиротског округа живело је 115856 становника, што показује да се број становника између два пописа смањило за 11245 становника. (табела бр.1). Пратећи процењен број становника по општинама на територији округа запажа се драстичан пад броја становника у односу на попис из 1991.год и 2002.год. (таб.бр1).

Табела бр.1. Број становника у Пиротском округу на основу пописа из 1991год. и 2002.год и процењен број становника за 2006.год., 2007.год, 2008.год и 2009.год

година	Пирот	Димитровград	Бабушница	Бела Паланка	Округ
1991	67658	13448	19333	16447	116899
2002	63791	11748	15734	14381	105654
2006*	61578	10964	14222	13369	100133
2007*	60966	10765	13849	13101	98681
2008*	60376	10566	13436	12845	97223
2009*	59825	10407	13036	12593	95861

*процењен број становника

Састав становништва према полу и старости

Према попису из 2002.год, на територији пиротског округа регистровано је 53115 особе мушког пола и 52539 женског пола. У 2002.год број становника мушког пола био је већи за 576 а у 2009.год. за 1120. Бројчани однос становништва мушког и женског пола – (стопа маскулинитета), је позитиван и износи 1025 мушкарца на 1000 жена. (позитиван маскулинитет, неповољније здравствено стање и социјални статус жене). (табела бр.2)

Табела бр 2. Полна структура становништва пиротског округа према попису из 1991 и 2009год.

Година	Мушко		Женско	
	Број	Процент	Број	Процент
1991	58948	50.4%	57978	49.6%
2002	53115	50.3%	52539	49.7%
2007*	49813	50.5%	48868	49.5%
2008*	49149	50.6%	48074	49.4%
2009*	48545	50.6%	47316	49.4%

Старосна струкура становништва-према попису из 2002.год. у категорији становништва од 0-14 година је 14449, у категорији становништва од 15 до 49 год. је 46616 и у категорији становништва 50 и више година регистровано је 44589 становника (табела бр.3) Биолошки тип становништва пиротског округа по *Sunberg-u* је регресиван, што значи да се у укупној поулацији смањује

учешће најмлађих а све више повећава учешће најстаријих категорија.(табела бр.4)Према процени становништва из 2008.године становништво узраста 0-14 година чини 12,9%, становништво узраста 15-49 година 42,6% и становништво 50 и више година 44,4%.

Табела бр.3 Старосна структура становништва на територији пиротског округа према попису из 1991 ,2002 и 2008.год

Година пописа становништва	0-14 година	15-49 година	50 + Година	Укупан број становника
1991	19325	51038	46536	116899
2002	14449	46619	44586	105654
2008	12610	41419	43194	97223

Табела бр.4 Биолошки тип становништва пиротског округа по *Sunberg-u* према попису из 1991, 2002 и 2008.год.

Година	0-14 година	15-49 година	50 и више година
1991	16,5	43,7	39,8
2002	13,7	44,1	42,2
2008	12,9	42,6	44,4

Наталитет

Наталитет-је показатељ природног кретања становништва који говори о броју живорођене деце на једној територији у одређеном временском периоду .За праћење наталитета користе се стопе.Неповољном стопом се сматра стопа нижа од 12 промила.

Табела бр.5 Кретање стопе наталитета на подручју пиротског округа у периоду од 1996-2009 год.

Година	Број живорођених	Стопа наталитета
1996	956	9,0
1997	835	7,9
1998	746	7,0
1999	807	7,6
2000	790	7,4
2001	747	7,0
2002	754	7,1
2003	749	7,0
2004	780	7,4
2005	695	6,6
2006	660	6,2
2007	663	6,6
2008	596	5,9
2009	628	6,5

Анализа наталитета становништва пиротског округа показује да :

- Наталитет становништва пиротског округа је низак
- Показује тенденцију сталног опадања

Стопа наталитета 1996. год. била је 9,0, 2001 год. 7,0, 2006.год 6,2 и врло ниска стопа наталитета забележена је 2008. год. 5,9. У 2009.год. стопа наталитета се повећала за 0,6у односу на претходну годину и износила је 6,5. Број жирођених из године у годину се смањује тако да опада и стопа наталитета. На овакву стопу наталитета утичу многи фактори: социјално-економски, квалитет живота, старосна структура и други.

Природни прираштај

Показатељ природног кретања становништва, и представља разлику броја живорођених и умрлих особа на посматраној територији. На територији пиротског округа ова стопа је негативна (број умрлих је већи од броја рођених). У 2003.год стопа природног прираштаја износила је -6,0 у 2005.год -8,3 а највећи пад ове стопе забележен је у 2009.год -10,4 (табела бр.6)

Табела бр.6. Стопа природног прираштаја на подручју пиротског округа за период 2003-2009.год.

Година	стопа природног прираштаја (на 1000 становника)
2003	-6,0
2004	-4,0
2005	-8,3
2006	-7,7
2007	-9,9
2008	-10,2
2009	-10,4

Социјално економски - показатељи

На територији пиротског округа у 2008.год било је запошљено 26161 радник а незапошљено 15025. (табела бр.7). Стопа незапослености на територији пиротског округа показује да је највећа незапосленост (31,8) била у општини Бела Паланка а најмања (21,5) у општини Пирот. (табела бр.8).

Анализа просечне зараде запослених на територији пиротског округа за 2009.год, 2008.год и 2007.год показује да су зараде у 2009.год. биле мање за 3,1% у односу на 2008.год и веће за 13,7% у односу на 2007.год. Најнижа просечна зарада за посматране године забележена је у општини Бела Паланка,

док највећа просечна зарада у 2009.год била је у општини Пирот (табела бр.9).У поређењу са Р.Србијом просечне зараде запослених у 2009.год. на територији пиротског округа биле су мање за 28,5%.

Таб.бр7 Број запослених и незапослених на територији пиротског округа у 2007.год и 2008.год

Општина	Запослени		незапослени	
	2007.год	2008.год	2007.год	2008.год
Пирот	19507	19541	8505	8586
Бабушница	2425	2333	2192	2107
Димитровград	1962	1781	1910	1843
Бела Паланка	2544	2506	2752	2489
Округ	26437	26161	15332	15025
Република Србија	2002344	1999476	785099	727621

* извор података Републички завод за статистику

Таб.бр8 Стопа незапослености на територији пиротског округа у 2007.год и 2008.год

	стопа *незапослености у 2007.год	стопа *незапослености у 2008.год
Пирот	22,4	21,5
Бабушница	29,0	27,3
Димитровград	29,0	27,3
Бела Паланка	36,0	31,8
Округ	25,7	24,1
Република Србија	16,7	14,7

* **Стопа незапослености** представља проценат незапослених у укупном броју активних становника

Табела бр 9 Просечна зарада без пореза и доприноса по глави становника на територији пиротског округа за 2007.г,2008.г и 2009.г

Општина	Просечна зарада без пореза и доприноса (нето) за 2007.год	Просечна зарада без пореза и доприноса (нето) за 2008.год	Просечна зарада без пореза и доприноса (нето) за 2009.год
Пирот	21664	24884	24572
Бабушница	16880	20277	19376
Димитровград	19355	28583	24093
Бела Паланка	10654	13159	13357
Округ	20095	23579	22845
Централна Србија	27691	32688	31930

* извор података Републички завод за статистику

Морталитет

Морталитет представља негативну појаву у природном кретању становништва који је одређен са две групе чинилаца : биолошки (старосна структура, здравствено стање) и економски (достигнути ниво животног стандарда, ниво образовања, услови живота). С обзиром да је промењена старосна структура становништва округа у смислу повећања старих особа у укупном броју становника, која је настала због ниског наталитета и повећаног очекиваног трајања живота, довело је до пораста морталитета.

У 2009.год на територији пирорског округа умрло је 1621 особа, односно 8 особе мање у односу на 2008.годину. Општа стопа морталитета износи 16,9 и већа је за 0,1 од претходне године (табела бр 10).

Анализом умрлих према старости у 2009.год запажа се да највећи број припада старосној групи 55 и више година (44,7 мушког пола и 40,4 женског пола). (табела бр 11)

Табела бр.10. Стопа опшег морталитета на подручју пиротског округа за период 2003-2009.год.

Година	Број умрлих	Општа стопа морталитета
2003	1383	13,3
2004	1204	11,7
2005	1570	15,5
2006	1478	14,8
2007	1709	17,3
2008	1629	16,8
2009	1621	16,9

Табела бр.11 Кретање стопа специфичног морталитета према полу и узрасту на подручју пиротског округа у периоду од 2003 -2009године.

Година	0-4 година		5-19 година		20-54 година		55 и више	
	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж
2003	2,4	2,0	0,1	0,1	2,6	1,3	38,3	31,8
2004	0,9	/	0,1	0,1	2,0	1,0	31,8	29,7
2005	0,5	1,0	0,2	0,2	2,7	1,5	43,1	37,1
2006	/	0,5	0,4	0,4	2,6	1,0	40,8	36,7
2007	0,1	1,5	0,4	/	3,0	1,4	47,3	41,7
2008	0,5	1,0	0,1	/	1,7	1,2	41,4	41,3
2009	1,1	/	0,1	0,1	3,0	1,5	44,7	40,4

Табела бр.12 Стопе пропорционалног морталитета деце млађе од 5 година и лица старијих од 55 година на подручју пиротског округа у периоду 2003. - 2009. год.

Година	До 5 година	Преко 55 година
2003	0,7	93,3
2004	0,2	98,2
2005	0,2	98,2
2006	0,07	93,8
2007	0,3	93,2
2008	0,2	95,4
2009	0,1	93,6

Морталитет одојчади један је од најосетљивих показатеља здравственог стања становништва. Израчунава се као стопа. Стопе испод 18 сматра се врло ниском смртношћу. Деловање ендогених фактора: генетски, конгенитални поремећаји, недонесеност, мала порођајна тежина, може се пратити преко неонаталног морталитета (смртност одојчади од 0 до 27 дана живота). Утицај спољних фактора (социо-економски услови, здравствена и социјална заштита) може се сагледати праћењем постнеонаталног морталитета (од 28 дана до навршене године живота).

Табела бр.13 Кретање стопе смртности одојчади на подручју пиротског округа у периоду 2003. - 2009. године

Година	Морталитет одојчади	Неонатални морталитет	Постнеонатални морталитет
2003	17,4	17,4	/
2004	3,8	3,8	/
2005	6,6	4,4	2,2
2006	1,5	1,5	/
2007	4,5	4,5	/
2008	3,4	1,7	1,7
2009	3,2	3,2	/

Стопа морталитета одојчади у 2009 години на територији пиротског округа износила је 3,2 и у поређењу са претходним годинама може се запазити смањење ове стопе (таб.бр13). Висока стопа морталитета забележена је у 2003 години 17,4. Док у 2005.год. и 2008.год. региструје и постнеонатална смртност. (табела бр13)

Стопа ненаталног морталитета показатељ је утицаја ендогених фактора (наслеђа) као и организације и коришћења здравствене службе у пружању специфичне здравствене заштите. Зато је потребно предузимање мера на спречавању деловања ендогених фактор: рано откривање поремећаја у трудноћи, сарадња са генетским саветовалиштем и максимална организација здравствене службе у пружању свеобухватне пренаталне заштите жена односно

плода у току трудноће и перинаталне заштите жена у току порођаја. Стопа постнаталног морталитета показатељ је утицаја егзогених фактора (*услови породичне средине, социјално економски фактори и начин живота, исхрана здравствена култура мајке, изложеност инфекцијама, коришћење и квалитет одговарајућих здравствених служби итд*), који се могу успешно спречити активношћу здравствене службе и општим социјално – економским мерама.

Морбидитет

Морбидитет је показатељ негативног здравља и представља квантитативни и квалитативни одраз кретања здравља. На основу овог показатеља о обољевању становништва могу се добити информације о: раширености болести, појави нових случајева, степену успешности примене превентивних мера, степену успешности лечења и економским димензијама обољевања.

Општи морбидитет говори о раширености обољевања у току године за одређено подручје и израчунава се као стопа. Овај показатељ се претежно односи на коришћење здравствене заштите, јер се не могу добити информативнији подаци о разликама у обољевању између различитих категорија становништва.

Анализа кретања стопе општег морбидитета у периоду 2003.-2009.год. на подручју пиротског округа показује смањење стопе у 2009.г у односу на посматран период (табела бр.14).

Табела бр.14. Кретање опште стопе морбидитета у ванболничким службама на подручју пиротског округа у периоду 2003.-2009.год.

Година	Укупна обољења, стања и повреде	Стопа на 100 становника
2003	201130	193.2
2004	192416	187.1
2005	205517	202.4
2006	176556	176.3
2007	172507	174.8
2008	169828	174.6
2009	166404	173.6

На основу израчунате стопе можемо да кажемо да нам је сваки становник Округа у просеку два пута годишње био болестан.

Животна средина

У току 2009.год извршена је контрола здравствене исправности воде за пиће из централних градских водовода у Пироту, Димитровграду и Белој Паланци. Резултати испитивања су показали да од укупног броја узорака (911) воде за пиће који су узети из из мреже централних градских водовода ,здравствена неисправност утврђена је код 24 узорака (2,63%)Из мреже сеоских водовода узето је 27 узорака воде, и 17 узорака(63%) су показала здравствену неисправност.Најчешћи узрок неисправности је присуство бактерија фекалног порекла као и одсуство дезинфекције сеоских водовода.Са јавних водних објеката узето је 28 узорака и 2узорка(7,14%) показала су хемијску неисправност због присуства нитрата док је бактериолошка неисправност утврђена код 11 узорака(39,28%) због присутва бактерија фекалног порекла.

На основу ових података можемо рећи да градско становништво пиротског округа се снабдева хигијенски исправном водом за пиће, за разлику од сеоског становништва који се снабдева водом за пиће из сеоских водовода и јавних водних објеката над којима се не врши хемијско санитарни надзор,контрола исправности воде и дезинфекција тако да такви извори водоснабдевања представљају сталну епидемиолошку опасност од избијања цревних заразних болеси

Контрола квалитета ваздуха у Пироту обављена је из мисије и аероседимента.Процена квалитета ваздуха из мисије вршена је преко параметра чађи, SO_2 и NO_2 . Повећање концентрације чађи дешавало се у грејној сезони а узрок је велики број ложишта у приватним домаћинствима.Процена квалитета ваздуха путем аероседимента вршена је на основу вредности укупних таложни материја,кадмијума и олова. Резултати испитивања показала су да вредности укупних таложних материја и кадијума изнад дозвољених вредности биле у индустријској зони у јануару, и у априлу у стамбеној рекреативној зони општине Пирот.

Имунизација

Обухват предвиђене вакцинације на територији пиротског округа за 2009.год реализована је са 90,9%.Овакав проценат остварења је због недостатка појединих вакцина у 2009.год Обухват обавезном имунизацијом по општинама приказано је у таб.15

Табела бр.15

	обухват вакцинацијом у односу на план(%)		
	2007 год.	2008год.	2009.год
РЕГИОН	98,5	98,9	90,9
ПИРОТ	100,0	99,3	92,3
БЕЛА ПАЛАНКА	94,0	98,0	92,4
БАБУШНИЦА	91,0	97,4	90,4
ДИМИТРОВГР АД	94,2	98,1	88,9

ПРИМАРНА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

Служба Опште медицине

У служби Опште медицине у 2009. години било је 464862 посета лекару и утврђено је укупно 90435 обољења, стања и повреда. Број обољења по једном становнику је 0,9, а број посета по становнику је 5,6.

Најчешће групе обољења, стања и повреде утврђена у служби опште медицине за округ дата су у табели број 16, а најчешће дијагнозе у табели број 17.

Табела бр.16 Најчешће групе обољења, стања, повреда у служби опште медицине у 2009.год.

Групе болести	Регион	Пирот	Бела Паланка	Бабушница	Димитровград
1.Болести система за дисање	(I) 30,5	(I)28,0	(I)27,0	(I)46,6	(IV)12,4
2.Болести система крвотока	(II)18,3	(II) 18,9	(II)20,8	(II)13,9	(I) 22,0
3.Болести миш.-кош.сист.и вез.тквива	(III)11,4	(III) 11,7	(III)11,0	(III)7,4	(II)17,3
4.Болести система за варење		(IV)5,9	(IV)6,2		
5. Болести полно мокраћно полног система	(V)5,4	(V) 5,5	(V)5,9	(IV)5,5	
6.Симптоми, знаци и пат. Клинички и лаборат. налази	(IV) 6,0				(III) 15,1
7.Болести нервног система					(V)9,9
8.Болести коже и поткожног ткива				(V) 5,2	

Табела бр.17 Најчешће дијагнозе у служби опште медицине у 2009.год.

Групе болести	Регион	Пирот	Бела Паланка	Бабушница	Димитровград
1.Pharyngitis et tonsilitis	(I) 21,7	(I)15,2	(I)19,8	(I)39,9	
2.Hipertensio arter.	(II)12,4	(II)13,2	(II)13,2	(II)8,7	(I) 16,2
3.Друга обољења леђа	(III)7,2	(III)6,5	(III)7,0	(III) 4,0	
4.Друге специфичне, неспецифичне и вишеструке повреде		(IV)3,4			
5.Друге болести коже и поткожног ткива				(IV)3,4	
6.Други симптоми, знаци и ненор.клинички и лаб налази	(IV)3,9			(V)3,3	(III) 9,1
7.Друге болести једњака, желуца и дванаесто палачног црева			(IV)3,4		

8. Dolor abdominalis et pelvis					(V)5,9
9. Друге болести система за мокрење			(V)3,0		
10. Мигрене и друге главобоље	(V) 2,5				(IV)8,6
11. Друга обољења леђа					(II) 14,0
12. Laringitis et tracheitis		(V)2,8			

Служба за здравствену заштиту деце

У служби за здравствену заштиту предшколске деце у 2009. години, укупан број посета код лекара је био 64808 и утврђено је 29234 обољења, стања и повреда. Један лекар збрињава по 540 детета. Број обољења по једном детету је 6,8, а број посета по детету је 15,0, а од тога 2,6 посете су у саветовалишту.

Најчешће групе обољења, стања и повреда утврђена у служби за здравствену заштиту деце за Округ дата су у табела бр 18, а најчешће дијагнозе у табели број 19.

Табела бр.18 Најчешће групе обољења, стања, повреда у служби за здравствену заштиту деце у 2009.год.

Групе болести	Регион	Пирот	Бела Паланка	Бабушница	Димитровград
1. Болести система за дисање	(I)77,4	(I)74,2	(I)88,2	(I)82,1	(I)75,0
2. Заразне и паразитарне болести	(II)5,7	(II)7,1	(II)3,1		(II)5,7
3. Болести коже и поткожног ткива	(III)4,6	(III)4,1	(III)2,6	(II)6,8	(III)5,0
4. Симптоми, знаци и патолошки клин. и лабораторијски налази	(IV)2,6	(IV)2,8		(III)3,6	(IV)2,9
5. Болести ока и припојка ока	(V) 1,9	(V)2,2	(V)1,0	(V)1,0	(V)2,3
6. Болести мокраћно полног система				(IV)1,5	
7. Болести система за варење			(IV)1,2		

Табела бр.19 Најчешће дијагнозе у служби за здравствену заштиту деце у 2009.год.

Групе болести	Регион	Пирот	Бела Паланка	Бабушница	Димитровград
1.Pharyngitis et tonsillitis acuta	(I)51,3	(I)39,6	(I)78,9	(I)77,9	(I)55,1
2.Infectiones tractus respiratorii	(II)15,5	(II)21,6	(II)2,7		(II)12,0
3. Bronchitis acuta et bronchiolitis acuta	(III)6,3	(III)8,4	(V)2,3	(III)2,7	(V)3,0
4. Друге болести коже и поткожног ткива	(IV)3,5	(V)3,4	(IV)2,3	(II)5,9	
5. Друге вирусне болести	(V)3,4	(IV)4,9			
6. Друге болести коже и поткожног ткива					(III)5,4
7. Dolor abdominalis				(IV)1,8	
8..Други симптоми ,знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази				(V)1,7	
9.Laringitis et tracheitis			(III)2,7		(IV)3,2

Здравствена заштита школске деце

У служби за за здравствену заштиту школске деце у 2009. години било је укупно 61052 посета лекару и утврђено је 35146 обољења,стања и повреда.Један лекар збринјава по 913 детета.Број посета по детету је 6,7,а број обољења по детету је 3,8.

Најчешће групе обољења,стања и повреда у служби за здравствену заштиту школске деце приказана су у табели 20,а најчешће дијагнозе у табели 21.

Табела бр.20 Најчешће групе обољења, стања, повреда у служби за здравствену заштиту школске деце и омладине у 2009.год.

Групе болести	Регион	Пирот	Бела Паланка	Бабушница	Димитровград
1.Болести система за дисање	(I)72,7	(I)69,6	(I)84,1	(I)78,2	(I)70,3
2. Симптоми, знаци и патолошки клин. и лаб налази	(III)4,7	(III)5,5		(III)4,4	(II)5,1
3. Заразне и паразитарне болести.	(II)4,8	(II)6,0	(II)3,0		(IV)4,5
4. Болести коже и поткожног ткива	(V)3,5	(V)3,4	(III)2,6	(II)4,5	(III)4,8

5. Повреде и тровања и последице деловања спољних фактора	(IV)4,2	(IV)4,6	(IV)1,9	(IV)3,5	(V)4,4
6. Болести мокраћно пол. система				(V)2,0	
7. Болести система за варење			(V)1,9		

Табела бр.21 Најчешће дијагнозе у служби за здравствену заштиту школске деце и омладине у 2009.год.

Групе болести	Регион	Пирот	Бела Паланка	Бабушница	Димитровград
1. Pharyngitis et tonsillitis	(I)48,2	(I)37,4	(I)78,0	(I)74,0	(I)47,4
2. Infectiones tractus respiratorii	(II)16,0	(II)22,6			(II)11,5
3. Bronchitis acuta	(III)4,7	(III)5,4		(IV)2,4	(III)7,1
4. Дуге болести коже и поткожног ткива			(III)2,0	(II)3,1	(IV)4,2
5. Dolor abdominalis et pelvis				(III)3,1	
6. Други симптоми , знаци и патолошки налази					
7. Друге вирусне болести	(IV)3,6	(IV)4,9			(V)3,3
8. Laryngitis et tracheitis acuta			(II)2,4		
9. Друге специф. неспец., и вишеструке повреде	(V)3,1	(V)3,8	(V)1,5	(V)2,0	
10. Variceia et Herpes zoster			(IV)1,9		

Служба за здравствену заштиту жена

У служби за здравствену заштиту жена у 2009 години број посета код лекара је био укупно 15365 и утврђено је 11589 обољења, стања и повреда. Један лекар збрињава 4834 жена. Број посета по једној жени је 0,4 а број обољења 0,3.

Најчешћа група обољења, стања и повреда утврђена у служби за здравствену заштиту жена је приказана у табела 22, а најчешће дијагнозе у табели 23.

Табела бр.22 Најчешће групе обољења, стања, повреда у служби за здравствену заштиту жена у 2009.год.

Групе болести	Регион	Пирот	Бела Паланка	Бабушница	Димитровград
---------------	--------	-------	--------------	-----------	--------------

1 Болести мок. полн. система	(I)76,9	(I)73,4	(I)90,1	(I)83,3	(I)94,7
2.Трудноћа,рађање и бабиње	(II)11,8	(II)14,4	(III)2,4	(III)4,8	(III)1,7
3. Тумори	(III)4,9	(III)5,2	(II)6,4	(IV)3,9	(II)2,9
4 .Заразне и паразитарне болести	(IV)2,7	(IV)3,5			
5. Симптоми знаци и патолошки клинички и лаб. налази	(V)1,4			(II)5,9	
6 Болести крви и крвотв. органа				(V)0,9	(IV)0,6
7. Болести жлез. са унут. лучењем		(V)1,3			(V)0,1
8. Болести коже и поткож. ткива			(IV)0,7		
9.Болести система за варење			(V)0,2		

Табела бр. 23 Најчешће дијагнозе у служби за здравствену заштиту жена у 2009.год..

Групе болести	Регион	Пирот	Бела Паланка	Бабушница	Димитровград
1. Друга запаљ. женских карличних органа	(I)19,4	(I)18,6	(III)12,7	(I)19,9	(I)29,0
2. Поремећај менструације	(II)17,1	(III) 17,1	(I)19,3	(III)16,5	(III)16,6
3. Друга обољења полно мокраћног пута	(III)15,0	(II)17,4		(IV)12,6	
4. Morbi climactericti	(IV)7,9		(IV)12,7	(II)17,6	(II)19,9
5. Salpingitis et ooph ritis					(IV)10,9
6. Cervicitis uteri			(V)8,6		
9.Dolor abdominalis et pelvis				(V)5,4	
10Sterilitas feminae		(V)5,3			
11.Друге болести система за мокрење			(III)14,3		
12.Cystitis					(V)10,9
13.Друге компликације трудноће и порођаја	(V)5,3	(IV)6,6			

Болести од већег социјално медицинског значаја

У ове болести сврставају се оне болести које су изазване факторима социјалне средине или на њихов настанак утицај социјалне средине има велики значај. На основу критеријума (учесталост, смртност, неспособност и инвалидитет, економске последице по појединца и друштво и скуп дијагностички и терапијски поступци) који представљају основ за процену

социјане болести у ову групу болести спадају:болести срца и крвних судова,малигне болести,повреде,шећерна болест,акутне заразне болести,болести зависности(алкохолизам,наркоманија,пушење),туберкулоза,АИДС,зубни каријес, др.

Најчешће болести од социјално медицинског значаја које су регистроване на територији пиротског округа у 2009.год су:

1. шећерна болест(3926),
2. малигна обољења(3898),
3. коронарне болести(2296)
4. обструктивне болести(1927)
5. психозе(993),
6. хронична бубрежна инсуфицијенција(33)
7. наркоманија(20)
8. мишићна дистрофија(3)

Све регистроване болести у 2009.год су у већем броју у односу на 2007.год и 2008.г(табела бр.24).

Табела.бр24 Најчешће болести од социјално медицинског значаја на територији пиротског округа у 2007.г , 2008.г и 2009.г

обољења	Округ			Пирот			Бабушница			Б.Паланка			Димитровград		
	2007г	2008.г	2009.г	2007.г	2008.г	2009.г	2007.г	2008.г	2009.г	2007.г	2008.г	2009.г	2007.г	2008.г	2009.г
МАЛИГНА ОБОЉЕЊА	3319	3548	3898	2317	2448	2692	358	389	416	311	357	404	333	354	386
ПСИХОЗЕ	919	969	993	691	717	734	89	102	103	48	56	61	91	94	95
ШЕЋЕРНА БОЛЕСТ	3578	3731	3926	2515	2563	2614	404	414	434	402	467	555	257	287	323
КОРОНАРНА ОБОЉЕЊА	1958	2081	2296	1400	1469	1604	141	150	173	221	237	273	196	225	246
ОПСТРУКТИВНЕ БОЛЕСТИ	1674	1799	1927	1192	1289	1393	68	68	68	232	245	261	182	197	205
ХРОНИЧНА БУБ. ИНСУФИЦИЈЕН.	30	32	33	5	6	6	1	1	1	24	25	26	-	-	-
НАРКОМАНИЈА	6	15	20	1	9	12	1	1	2	4	5	6	-	-	-
ПРОГРЕСИВНА МИШИЋНА ДИСТР.	4	5	3	2	3	3	2	2	2	-	-	-	-	-	-

Хитна медицинска помоћ

У хитној служби пружена је помоћ за 18737 лица, од чега је 6240 на месту повређивања и разбољевања.

Ренген и ултразвучна дијагностика

Број ренген прегледаних пацијената 19707. Њима је пружено 21542 дијагностичких услуга. Ултразвучни преглед урађен је за 20830 пацијената. Њима је пружено 32787 дијагностичких услуга.

Лабораторијска дијагностика

Број пацијената који су користили лабораторијске услуге је 143389. Урађено је 467959 хематолошких анализа, 313853 биохемијских анализа и 90221 прегледа урина.

Поливалентна патронажа

Патронажа на територији пиротског округа је обавила 15721 посета здравом становништву и 7778 посета оболелом становништву.

Општа болница Пирот

Општа болница у Пироту располаже са 332 постеље. Дневна заузетост болничких постеља је 207. Просечна дужина лечења је 7,5. Просечна заузетост болничких постеља 62,4 %. Стопа хоспитализације 104,2. Стопа леталитета 3,5.

У току 2009. године пружено је 148591 специјалистичких прегледа и 176023 интервенција за амбулантне пацијенте.

Обим и квалитет рада болничке здравствене заштите за 2009. годину по одељењима дат је у табели број 25. А у табели број 26 приказани су подаци о леченим и оперисаним лицима у хируршким службама за 2009. годину.

Табела бр.25

Индикатори обима и квалитета рада болничке здравствене заштите за 2009. год

организационе јединице	бр.кр евета	Дневна заузетост болн. пост	Просечна дужина лечења	Просечна заузетост болничких постеља(%)	Искоришћеност у односу на план(%)	Стопа хоспитализације	Стопа леталитета болнице
ИНТЕРНО	73	53,3	9,3	73,1	86,1		
ПНЕУМОФТИЗИОЛОГИЈА	21	15,3	11,6	72,7	84,8		
ПЕДИЈАТРИЈА	19	7,8	4,5	40,8	48,5		
ХИРУРГИЈА	50	25,0	5,8	50,1	58,2		
ГИН. И АКУШЕРСКО	44	22,0	4,2	50,0	59,5		
ОРЛ	9	4,8	8,2	53,6	60,3		
ОФТАЛМОЛОГИЈА	9	5,6	5,5	61,9	69,6		
ОРТОПЕДИЈА	27	24,2	9,8	89,5	105,1		
УРОЛОГИЈА	14	6,4	4,0	45,4	53,0		
НЕУРОЛОГИЈА	21	14,6	7,8	69,5	81,1		
ПСИХИЈАТРИЈА	25	24,8	18,3	99,0	117,8		
ИНФЕКТИВНО	7	3,5	6,4	50,1	58,4		
ПРОДУЖЕНО ЛЕЧЕЊЕ	13						
УКУПНО ЗА УСТАНОВУ	332	207,2	7,5	62,4	73,2	104,2	3,5

Табела бр.26

Организациона јединица	број пос.	Број хоспитализованих		Број оперисаних	
		план за 2009.г	извршење за 2009.г	план за 2009.г	извршење за 2009.г
ОРЛ	9	520	216	110	85
Офталмологија	9	520	372	210	238
Хирургија	50	1980	1582	950	930
Ортопедија	27	700	903	550	466
Гинекологија и акушерство	44	2080	1912	2400	2631
Урологија	14	660	582	300	331
Укупно	153	6460	5567	4520	4681

КАДРОВИ КОЈИ ПРУЖАЈУ ЗДРАВСТВЕНЕ УСЛУГЕ НА ТЕРИТОРИЈИ ОКРУГА

Посматрајући укупну запосленост здравственог кадра у здравственим установама пиротског округа можемо константовати да је дошло до смањења кадра у односу на претходну годину. Број запослених се смањило са 940 на 933, односно за 0,7%.

На територији пиротског округа има: 248 лекара, 5 фармацеута, 4 здравствених сарадника, 71 виших медицинских сестара и 600 медицинских сестара са средњом спремом.

Примарну здравствену заштиту обезбеђује 144 лекара, 23 виших медицинских сестара, 278 медицинских сестара са средњом стручном спремом и 5 здравствена сарадника (табела бр.27).

Општа болница има 113 лекара, 4 здравствених сарадника, 38 медицинске сестре са вишом стручном спремом и 319 са средњом стручном спремом (табела бр.28).

Анализа података из табеле бр.29 показује да се у посматраном периоду повећао број:

- лекара, са 247 на 248,
- медицинске сестре са вишом стручном спремом са 59 на 71,

а смањило број:

- здравствених сарадника са 12 на 9
- медицинских сестра са средњом стручном спремом са 617 на 600

Анализа кадра стоматолошке здравствене заштите за 2008.год и 2009.год показује да се смањило број (табела бр 30):

- доктора специјалиста стоматологије са 25 на 22
- стоматолошких сестра - техничар са 61 на 57

а број доктора стоматологије повећао са 15 на 16.

Табела бр.27 Кадрови примарне здравствене заштите на територији пиротског округа у 2008.год и 2009.год.

кадар	Округ		Пирот		Бабушница		Димитровград		Бела Паланка	
	2008 година	2009 година	2008 година	2009 година	2008 година	2009 година	2008 година	2009 година	2008 година	2009 година
лекари	141	144	78	76	19	20	19	21	26	27
фармацеути	2	2	0	0	0	0	0	0	2	2
здравствени сарадници	7	5	7	5	0	0	0	0	0	0
мед техничари – виша стручна спрема	27	33	12	16	3	3	6	6	6	8
мед технич-средња стручна спрема	295	278	153	141	45	42	56	52	41	43
укупно	472	462	250	238	67	45	81	79	75	80

Табела бр.28 Кадрови болничке здравствене заштите у 2007.год, 2008.год и 2009.год.

кадар	2007год(Болница)	2008.год(Болница)	2009.год(Болница)
лекари	104	106	113
фармацеути	2	3	3
здравствени сарадници	3	5	4
мед техничари – виша стручна спрема	28	32	38
мед техничари – средња стручна спрема	259	322	319
укупно	396	468	477

Табела бр.29 Укупан број здравствених радника на територији пиротског округа у 2007.год ,2008.год и 2009.год.

кадар	округ 2007год	округ 2008.год	округ 2009.год
лекари	233	247	248
фармацеути	4	5	5
здравствени сарадници	10	12	9
мед техничари – виша стручна спрема	49	59	71
мед техничари – средња стручна спрема	523	617	600
укупно	819	940	933

Табела бр.30 Кадрови стоматолошке здравствене заштите на територији пиротског округа у 2008.год и 2009.години

кадар	Округ		Пирот		Бабушница		Димитровград		Бела Паланка	
	2008 година	2009 година	2008 година	2009 година	2008 година	2009 година	2008 година	2009 година	2008 година	2009 година
стоматолози	15	16	13	13	1	1	1	1	0	1
доктор стоматологије специјалиста	25	22	14	12	3	3	2	2	6	5
стоматолошка сестра техничар	61	57	36	35	10	8	5	5	10	9
укупно	101	95	63	60	14	12	8	8	16	15

ЗАКЉУЧАК

1. На територији пиротског округа изражено је старење становиштва, смањење стопе наталитета и природног прираштаја. Процењен број становника за 2009.год био је 95861, што је мање у односу на 1991.год за 21038 становника, стопа наталитета износила је 5,5 а природног прираштаја –10,4.
2. Стопа незапослености је највећа у општини Бела Паланка и износи 31,8. На нивоу округа ова стопа износила је 24,1 а у Републику Србију 14,7.
3. Просечна зарада запошљених на територији пиротског округа у 2009. год била је мања у односу на Р.Србију за 28,5%. Најнижа просечна зарада запошљених на територији пиротског округа за 2009.год била је у општини Бела Паланка а највиша у општини Пирот.

4. Стопа опшег морталитета на територији пиротског округа је у сталном порасту и у 2009.год износила је 16,9.Највећи број умрлих припада старосној категорији 55 и више година (44,7 мушког пола и 40,4 женског пола).Морталитет одојчади је мањи у односу на претходне године и ова стопа износи 3,2.
5. Градско становништво на територији округа снабдева се хигијенски исправном водом за пиће за разлику од сеоског становништва који се снабдева водом за пиће чија се хигијенско санитарна исправност не контролише.Контрола квалитета ваздуха у 2009.г показује да је била повећана концентрација чађи у грејној сезони, а таложних материја и кадијума у јануару у индустријској зони и у априлу у стамбено-рекреативној зони пштине Пирот.
6. Општа стопа морбидитета на територији округа износила је 173,6 што значи да је сваки други становник пиротског округа био болестатан.Број посета по становнику у здравственим службама пиротског региона био је: 5,6- општа медицина, 15,0-здравствена заштита деце, 6,7 -здравствена заштита школске деце и 0,4- здравствена заштита жена .
7. Најчешће болести одраслог становништва биле су: 1.Болести система за дисање,2.Болести система за крвоток,3.Болести мишићно коштаног система и везивног ткива; код деце биле су:1.Болести система за дисање,2.Заразне и паразитарне болести и 3.Болести коже и поткожног ткива,код школске деце:1.Болести система за дисање,2.Симптоми,знаци патолошки и клинички лабор.налази3.Заразне и паразитарне болести; и код жена:1.Болести мокраћно полног система, 2.Трудноћа рађање и бабињаре 3.Тумори
8. Стопа хоспитализације у 2009.год била је 104,2 ,заузетост болничких постеља 62,4% и просечна дужина лечења 7,5 дана.Сви ови показатељи говоре о недовољној искоришћености болничких капацитета пиротске болнице.
9. На територији пиротског округа у 2009.год повећао се број: лекара са 247 на 248, здравствених радника са вишом стручном спремом од 59 на 71 и стоматолога са 15 на 16, а смањио се број: здравствених радника са средњом стручном спремом од 617 на 600, здравствени сарадници са 12 на 9, доктора специјалис.стоматологије са 25 на 22 и стоматолошких техничара са 6 на 57 техничара.

Начелник центра за социјалну медицину
Прим.Др Вишеслав Ранчић

Др Драгана Јовановић
специјалиста социјалне медицине

Др Елизабета Алексић
специјалиста социјалне медицине